Ч. 278. Львів, второк дня 19. грудня 1906. (1. січня 1907.). Річник X.

РУСЛАН

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . 5 кор.
на місяць . . . 1·70 кор.

За границею:
цілий рік . 16 рублів або 36 франків
на пів року . 8 рублів або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслянових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о $5^{1}/_{2}$ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

— Від Адміністрациї. На почтових опасках нинішного числа вписано (в коронах) висоту залягаючої передплати по конець адміністрацийного року се є **по день 14. н. ст. січня 1907**, або зазначено день (н. ст.), поки сягає зложена передплата. Довжних передплатників просимо вирівнати залеглість зараз по першім, бо в противнім разї здержимо їм висилку часописи, а в слід за тим йдуть немилі для обох сторін консеквенциї стяганя довгу, чого ми бажали би уникнути.

Притім просимо відновити передплату на рік 1907 і приєднувати нам нових передплатників.

В справі українско-руского університету.

(Дальше).

Тою дорогою як Чехи, хоч помало, змагають до засновин свого університету Словінцї, котрі підготовили вже певне число доцентів на університетах віденьскім, градецкім і загребскім, а хоч і країньский сойм давно вже ухвалив мілїон корон на засноване словіньского університету в Люблянї, хоч і Корона дала в сїй справі від себе приреченє, здїйсненє сего бажаня мабуть не так ще скоро послїдує, бо відома річ, що німецкі сторонництва в державній радї опирають ся засновинам всякого ненїмецкого університету, чи то він має бути славяньский, чи італїйский. При таких обставинах також засновини укр.-руского університету не так скоро ще здїйснять ся тим більше, що ми тут ще мусимо числити ся також з опором Поляків.

Одначе се не повинно нас відстрашувати, а навпаки ми повинні все можливе робити, щоби підготовити всякі услівя до того. Тим-то насупроти погляду п. Лозиньского ми не можемо иншої подавати ради, як щоб спосібні молоді люди брали ся до наукової роботи, убігали ся о наукові стипендиї і підмоги на виїзд за границю і по осягненю академічного ступня, по написаню габілїтацийної розправи старали ся габілїтувати хочби на чужих університетах, щоби опісля перенести ся на львівский університет.

Проти сего замічає п. Лозиньский, що сей шлях може довести п о о д и н о к и х л ю д и й д о п р о ф е с у р и, але можна сумнївати ся, чи доведе укр. нарід до свого університету — а се на єго погляд ріжниця! З того можнаб догадувати ся, що п. Лозиньский уявляє собі хиба утворенє університету в одну мить, щось так, як у казцї: столику накрий ся! Таж мусять перше поодинокі професори занятя катедри, а коли число їх буде поважне, тодї й стане окремий університет, подібно, як ческий в Празї.

П. Лозиньский роздивляє відтак »критично« вартість указуваного нами шляху для тих, що хотїлиб ним піти і висуває яко арґумент проти сего, що п р о т е к ц и я доводить до професури і полїтична »благонадежність«, а наукові кваліфікациї, се річ побічна. Сего ми не перечимо, що і протекциями доходять ріжні люди до професури і се буває навіть на віденьскім, а не то вже на галицких університетах, алеж ми певні, що в и з н а н а н а у ч н а к в а л ї ф і к а ц и я скорше чи пізнїйше мусить кандидатови промостити дорогу до університетскої катедри. Тимто не можемо одобрити таких домагань як се, з яким звернув ся оден кандидат на доцента до посла Барвіньского перед двома роками. Домаганє се так характеристичне, що годить ся єго тут навести. »Можеб Ви, п. после, говорив сей кандидат, допомогли менї своєю протекциєю до доцентури«. — »Дуже радо, відповів п. Б-ий, але старайте ся написати яку наукову працю габілїтацийну«. — — »Коли я маю доперва писати габілїтацийну працю, то тодї не потребую Вашої протекциї«, відрізав невдоволений кандидат. — »Моя протекция, заявив на се п. Б-ий, може лише так далеко сягати, щоби Вам виєднати звільненє від службових обовязків на час Ваших студий, щоби Вам мінїстерство дало підмогу на студиї, але що до наукової кваліфікациї, се вже Ваша річ про се подбати!« На тім і закінчили ся змаганя сего кандидата на доцентуру.

Одначе п. Лозиньский наводить нам инші приклади науково кваліфікованих, на доказ, що лише полїтична »благонадежность« може довести до катедри та що »наукова робота в цїли одержаня катедри на львівскім університетї — се сервілїстична ґімнастика спини«. Але як раз наведений ним приклад проф. Дністряньского є арґументом проти єго виводів; бож коли проф. Дністряньский на єго погляд »був в початках своєї наукової карєри з національно-полїтичного боку ще н е з а п и с а н о ю т а б л и ц е ю«, то він як раз може стати певним доказом, що »наукова робота в цїли одержаня катедри на львівскім університетї« не мусить бути сервілїстичною ґімнастикою спини, коли проф. Дністряньский не лише сповняє свої обовязки професорскі яко с ь в і д о м и й Р у с и н, але трудить ся і в правничій секциї Наук. Тов. ім. Шевченка, засїдає в тіснїйшім »Народнім Комітетї« і навіть, як зачуваємо сим »Народним Комітетом« є поставлений яко кандидат на посла до держ. ради. Що проф. Студиньский був приневолений переходити на львівский університет аж через габілїтацию на краківскім університетї, сеж знов наглядний доказ, що не лише социяліст або национал демократ (бо що найменше такої полїтичної кваліфікациї вимагає п. Лозиньский від руского доцента), але кождий с ь в і д о м и й Р у с и н мусить поборювати ставлені єму перепони і се можна вважати заслугою проф. Студиньского, що не дав ся залякати першою перепоною (як се зробили деякі наші кандидати на рускі доцентури) а витривав в своїм замірі, хоч тепер мусить за сю витревалість покутувати, бо від свого товариша-Русина не може діждати ся предлоги на звичайного професора. Се знов є доказом, що не лише Поляки ставлять перепони Русинам, але, що сумнїйше — свої своїм! Наведений дальше п. Л-им приклад д-ра Франка не підходить під єго арґументацию, що львівский університет не допускає не то вже социяліста але хочби дїяльного национал-демократа на катедри, бо як раз виділ фільософічний апробував габілїтацию д-ра Франка, а не затвердило її мінїстерство просьвіти, а такі случаї бували останними часами і в Кракові і у Відни і де инде. Що до д-ра Зобкова, то годить ся замітити, що на д о ц е н т а він сам сюда не хотїв би ся переносити, а що доси не зістав професором, то нехай п. Лозиньский глядить відповіди у витворених на львівскім університетї відносинах. Що сї відносини були перед десятилїтєм инші, сего доказом, що тодї повело ся спровадити на катедру історії проф. Грушівского (єгож небавом опісля іменовано членом краківскої Академії Наук), що були всякі вигляди спровадити на катедру укр.-руської історії литератури проф. Дашкевича і роблено небезвиглядні заходи покликаня з України також професора на одну медичну катедру. Згадати тут годить ся що первісно мав обняти катедру історії проф. Володимир Антонович, одначе опісля відказав ся сего. Понука сего відказу так характеристична, що годить ся також її подати до відомости, поки ще жиє він сам і присутні тим переговорам проф. Грушівский і пос. Барвіньский (четвертий сьвідок Ол. Кониський помер, але в єго переписці, поки що збереженій в рукописи, містять ся також цікаві відомости, так само, як і в переписцї проф. Грушівского). Отже коли проф. В. Антоно-

вич на адресу пок. Ом. Огоновского надіслав свою відмову, тоді поїхав до Києва пос. Барвіньский, щоб єго наклонити до відклику сеї відмови. На домаганя пос. Барвіньского і Ол. Кониського (в домі останнього, в прияві проф. Грушівского) заявив проф. В. Антонович: »Ваша молодіж академічна пішла вся в політику, а щоб її заправити до поважної наукової роботи, требаб попрацювати хоч з десяток літ а у мене вже на тільки сили нема. Возьміть собі мого молодого ученика п. Грушівского, він сю задачу сповнить добре«. На се заявив єму пос. Барвіньский: »Я не думаю відказувати п. Грушівскому потрібного знаня і спосібностий, але нам треба готового авторитету, котрий би не лише зумів повести молодіж дорогою поважної наукової роботи, але вспів також дати собі раду серед трудних условин на львівскім університеті«. Проф. Антонович обстав при своїй відмові, катедру заняв проф. Грушевский, котрому сю задачу вложила на серце київска громада, щоби тут, не вдаючись в політичні справи, заправив молодіж до наукової роботи і для сеї мети також згуртував і старші сили Русинів в Наук. Товаристві ім. Шевченка, яке він уже застав готовим з деякими материяльними засобами. Але при всім поважаню для науки, ревности, невсипучости і продуктивности на полі наукової роботи проф. Грушівского, мусимо висловити щиру правду, що він не вспів довершити сеї задачі, для якої єго вислала сюди київска громада так, якби се був зробив проф. Антонович. Задля своїх особистих прикмет і автократичности не тілько не спів на університеті витворити условин для помноженя руских катедр, але й в Наук. Товаристві ім. Шевченка не вспів підготовити условин до утвореня Укр.-рус. Академії Наук і довів до того, що члени, котрі спершу горнулись так одушевлено до сего осередка укр.-рус. науки, розбрелись, а навіть з молодших сил лишили ся при тім огнищи хиба фінансово зависимі одиниці. Введені під опікою Н. Товариства в житє »Літ. Наук. Вістник«, Видавнича Спілка, ба й виданя істор. фільософічної секциї переносять ся тепер, як ми вже звіщали, до Києва в тій ніби то цілі, щоби більше скріпити звязь України з Галичиною, чи Галичини з Україною, одначе здає ся, що осягне ся як раз противне.

Отже сими прикладами, які навів п. Лозиньский, не доказав він, щоби наукова праця для осягненя катедри в львівскім університеті була сервілізмом, гіпокризиєю, ренеґатством, а також зовсім безпідставно підсуває Русланови, начеб він доражував »покірностю підбити ворога, аби позволив на яке-будь национальне житє«. Лише боротьбою можна здобути університет, каже п. Лозиньский, а ми доповнимо се, — боротьбою науковим оружем.

(Конець буде).

До статі „Камо грядемо?“.

(Дальше).

Взагалі ся ціла статя (»Чи нам потрібна орґанізація«) писана зовсім в дусі »антиклерикальнім«. — Ч. 5. ст. 127 (»перегляд часописий«); »Ми можемо сполохану редакцию »Діла« успокоїти, що про якусь »клирикальну« партию у насінікому не снить ся«. — Найважнійшою в сім згляді є статя »Отверте слово«, поміщене в ч. 6, стр. 137—140. Ми позволимо собі передати тут єї короткий зміст: Деякі люди хотіли би підкопати репутацию нашої часописи (»Ниви«) і називають єї тому орґаном »сьвятоюрским«, та клерикальним і підозрівають єї о склеїнє якоїсь нової »клерикально - москвофільскої« партиї. Але се закиди неправдиві, вони обчислені лише на збаламучене загалу, аби тим чином позбути ся невигідної критики. У нас всяку християньску акцию зовуть зараз »клерикальною«. Ми не йдемо в супереч інтересам народної політики, ані не гадаємо розбити национально-демократичної партиї, а тілько не хочемо допустити, щоби радикали і всякі инші вороги християньских основ суспільного ладу нашими руками витягали печені каштани з огню. Як в кождій партиї політичній, так і вашій нац. дем. зовсім природно в поглядах на цілі і тактику суть ріжні відтіни, у инших народів ті відтінки можуть бути висловлені і пере дискутовані, у нас не було доси де. Отже сему хотіла би служити по части »Нива«. — Далі наводимо дословно: »Тут знов намагає ся редакция названого дневника (»Діла«) підсунути незамітно Владикам намір витвореня із сьвященьства політичної касти, котраби »всюди виступала з окремого становиска«, між тим коли Владики, як видко із цитованих висше слів, проти того рішучо застерігають ся«. — Вкінци вказуємо ще лише на статю »На напасти« в ч. 8, ст. 201—203 і на статю: »У відповідь сьвященикови з »Діла« ч. 19, ст. 578—582, в яких також рішучо застерігає ся редакция »Ниви« перед яким небудь змаганем до клерикалізму«.

Так я навів, думаю, досить доказів на те, що „Нива“ не пропаґує жадної клерикальної партиї. Тим самим не виступає вона і проти партиї национально-демократичної, зглядно єї політики. Се вже доказати мені годі. Бо й якже се мені зробити? Але нехай се докаже мені той, що такий закид робить. Коли мені хто на серио з „Ниви“ докаже, що вона виступала коли проти згаданої партиї яко такої, зглядно проти єї партийної політики, як се приміром роблять „Гайдамаки“, „Руслан“, „Громадский Голос“ і инші, тоді я побіджений і дійсний кривдник.

Те саме, ба єще і в більшій мірі, відносить ся і до другої видаваної мною часописи „Основи“. Коли „Нива‘, справ чисто політичних з засади не порушує, „Основа“ є і політична.

Але в політиці (зрештою вона більше просьвітна як політична) „Основа‘, іде рука в руку з „Ділом“ і „Свободою“ і признає ся завсігди цілком отверто до партиї национально-домократичної. Про се може кождий легко переконатись, хто прочитає бодай одно число сеї часописи. Так отже і „Основа“ не пропаґує жадної нової партиї. Тільки що до політики і партий.

А тепер мушу відповісти на питанє, яка властиво ціль „Ниви“ і „Основи“? Ось тут по моїй думці і причина усіх напастий на сі часописи. Люди не розуміючи їх цїли, підозрівають їх о Бог зна' що і так лише себе і других баламутять. А треба би бодай тим, що про сі справи пишуть, мати річ зовсім прояснену, аби відтак не робити кривди на чести невинним людям, як се було з автором статї »Чи нова інтриґа?“

Отже „Нива“ се дійсно на скрізь становий, духовний орґан, що в політику яко таку, як я виказав, зовсім не мішала ся і не мішає сь. Побіч станових а відтак і наукових та суспільних справ, вона мусить також — і тут єї головна ціль — контролювати житє нашої суспільности в кождім напрямі, о скільки воно згідне або вороже Христовій ідеї і здавати своїм читачам звіт із своїх помічень. Руске духовеньство прецінь обовязане знати, який дух віє в рускій суспільности, якою струєю пливе в ній житє публїцистичне, літературне, наукове і суспільне.

І задля сеї тільки причини містить ся від часу до часу в „Ниві“ перегляди наших часописий та занотовує ся важнійші їх протицерковні виступи. Тут вже не має ся на оці, якої партиї орґаном є яка часопись, а без ріжниці бере ся взагалі пресу яко таку. Не виимає ся з сего перегляду і „Діло“, яке давало надто часто до сего причину. Чиж таке поступованє „Ниви“ з „Ділом“ — кажу виразно: не в справах політики — можна назвати нападанем на партию, якої орґаном є „Діло“? Отсе ціль „Ниви“.

(Конець буде).

Краківскі а львівскі демократи.

Назвавши річ по імени, що ново повстала »Rada narodowa« є мобілізациєю против Русинів, ми нї троха не помилили ся. Вже в слідуючім числї Dziennik polski приносить статю посла Мойси-Росохацкого, яко »одного з найлїпших знатоків відносин на Руси« про шанси польских кандидатів в мішаних округах. З сеї статї виходить, що польскі політики в роді п. Мойси не думають перестати на признаних собі мандатах меншости, але ставлять засаду, що польска меншість має право до репрезентациї цїлости! Отсе здебільша арґумент п. Мойси:

»Навіть там, де ся польска меншість сама, мимо пропорциональної системи не була би в силї вибрати польского посла, є прямо нонсенсом неґувати Полякам право до кандидованя. Прецінь нїхто не перешкодить руским кандидатам старати ся о чисто польскі мандати (!!)... Жаден Поляк, стараючись о мандат між рускими виборцями, не підшиє ся певно під руску народність, але скаже натомість виборцям, що польске коло вже для тих зробило і представить образ сего, що остав до зробленя (рентові оселї, мазур-

ска парцеляция і плюральність?!). Довгий ряд тих заслужених мужів — каже в дальшім ході п. Мойса — мав би стати усуненим від публичної діяльности тілько тому, що они Поляки? (ось як!) Такий переворот найболеснїйше відчув би в першій лінії сам руский нарід (!), який коли має національні змагання (!!), то однак в першім ряді відчуває економічні і культуральні потреби«. Нема що обавляти ся також руско-жидівскої коаліциї, бо школа вже переробила по місточках маси жидів, а особливо жидівок на Поляків. »Зваживши всї ті обставини, повторяю, — кінчить п. Мойса, — що до песимізму не бачу причини; маємо право до довіря руского (!) люду і дасть Бог, здобудемо єго. Домагаємо ся чистих виборів, не хочемо красти мандатів, але здобувати їх зі свобідної волї виборців. За чистість виборів є нам порукою особа намістника ґр. Андрія Потоцкого. Маємо певність, що правительственні орґани охоронять нас від террору (?) з долини, а заразом виключать всякий террор (?) з гори. За вислід не журім ся!«

Супротив тої нахальности п. Мойси Росохацкого, яка не ограничає ся до і так вже штучно витворених „меншостий“ польских в т. з. мішаних округах, а прямо посягає за рускі мандати навіть в тих округах, де они оба призначені для Русинів, — орґан львівских людовців Kurjer lwowski дає дуже виминаючу і неясну заяву. „Насуває ся тут засаднича квестия, — каже — чи Полякам без жадної борби полишити Русинам ті округи, в яких оба посольскі мандати при укладаню подїлу округів прелїміновано для руских послів, чи може не вяжуть їх жадні під тим зглядом моральні зобовязаня. Се питанє було би лекшим до порішеня, колиб подїл округів прийшов був до успіху на підставі обопільної умови і згоди. Прецінь і так Поляки не мають кривди при тім поділї, а тілько Русини (!) і колиб було певним, що Русини будуть компетувати єдино о мандат більшости в мішаних округах (то нехайже в мішаних іде борба а бодай ті немішані будуть приміром і взірцем „польско-руской згоди!“), що було би можливим тілько при висуваню одної рускої кандидатури в тих округах. Колиб мандати польскої меншости мали стати наражені конкуренцию пари або кількох руских кандидатур в окрузї (роз. мішаним!), отже колиб Русини самі не респектували (!!) жадної національної границї (вже сам поділ округів потягнув аж надто сторонничу границю!) — не мали би права підносити претенсиї (!!), щоби польскі кандидати не вступали в виборчий руский терен“.

Як бачимо „Kurjer lwowski“ хоче викрутити ся сїном. В тім зглядї волимо вже п. Мойсу, бо він хотяй має відвагу признати ся до того, що наміряє і бере на себе відвічальність за се, а натомість орґан людовців з гіпокризиєю старає ся зїпхати вину польскої експанзиї на руску „нетерпимість“. Прецінь се ясне як сонце, що тілько тодї оправдане було би ставленє польских кандидатів в чисто руских округах, колиб Русини ставили своїх кандидатів в чисто польских. Але з того, що в мішаних округах побіч кількох польских кандидатів стане і кількох руских вивести право безоглядної борби навіть в национально-одноцільних округах — се зуміють хиба тілько львівскі людовцї... Цїлком инше становиско заняли супротив сеї квестиї краківскі демократи.

(Конець буде).

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** Вівторок: руско-кат. Вонїфат.; римо-кат. *Новий Рік.* — В середу: руско-кат. Ігнатия свмч.; римо-кат. Макарія.

— **Консекрация** новоіменованого епископа-суфраґана римо-кат. львівскої архідиецезиї, кс. д-ра Бандурского, відбула ся вчера в лат. катедрі у Львові. При консекрациї були також всї три наші Владики.

— **З руского театру в Дрогобичи.** В середу 2. січня бенефіс жіночого персоналу руского нар. театру. Артисти відограють „Барона циганів“ оперету в 3 діях Штравса. Початок о 8. год. вечером.

— **II. загальні збори Товариства »Взаїмна поміч галицких і буковиньских учителів і учительок« у Львові** відбудуть ся по мисли ухвали Ради надзир. підчас малих ферий дня 2. лютого в суботу о год. 10. в салї Тов-а Jad Charuzim при ул. Бернштайна. Програма зборів ось така: 1. Отворенє зборів. 2. Звіт Дирекциї з діяльности в І. роцї адміністрацийнім і то так в головній управі як і по відділах окружних. 3. Звіт контрольної комісиї. 4. Вибір чотирох вильосованих членів Ради надз. (між тими одного члена Дирекциї і одного заступника Дирекциї). 5. Вибір трех членів контрольної комісиї. 6. Евентуальна зміна реґуляміну (особливо в справі хісновання з фондів Товариства і висоти датків). 7. Внесеня і інтерпеляциї.

Того самого дня відбудесь заходом Дирекциї о год. 5. по пол. представленє театральне штуки Тобилевича. »Мартин Боруля«. Відограють сю драму члени Виділу окр. в Снятинї, які давали у себе сю виставу два рази з великим поводженєм. — Коли зїде ся поважний гуртох наших членів, особливо самого руского учительства, відбудуть ся вечером о 9. год. вечерниці з танцями, перша того рода більша забава аранжована нашим учительством.

Дирекция запрошує на збори, представленє театральне і вечерниці усїх своїх членів так звичайних (в числї до 1250) як і своїх многих прихильників, що вступили до Товариства яко члени спомагаючі і добродиї (в числї до 350). Нехай ся манїфестация буде доказом, що наше учительство творить вже по роцї єствованя так хосенного Товариства одну сьвідому громаду і родину. Цїни місць на вредставленє виносити муть: 2 К, 1 К 50, 5 К і 60 с; учителї-члени мати муть опуст на 25%. Вступ на вечерниці стоятиме 2 К. — *Від Дирекциї Товариства.*

— **»Сокіл« в Витковї старім** устроює дня 1 січня аматорску виставу Франкового »Учителя«. Початок о 6. год. вечер.

— **В Мартинові новім** будуть дня 9. січня о 7. год. вечерниці в честь М. Шашкевича.

— **З Ярослава.** Виділ бурси ім. св. Онуфрия в Ярославі устроює в великій салї „Сокола“. д. 4. лютого 1907 (в понедїлок) вечерок з танцями на дохід сеї бурси.

— **Вісти з Бразилії.** Пише о. Клим Бжуховский ЧСВВ. з Курітиби до радника Т. Реваковича у Львові, що коли о. Нїкон Роздольский помер в Ріо Кляро в листопадї 1906, то жаден руский сьвященик о тім не знав і через то не міг взяти участи в похоронї. Велика шкода о. Нїкона Роздольского, бо покійний занимав ся щиро працею над Русинами. Заложив братство серця Ісуса і братство Апостольства Молитви, побудовав дві церкви, заложив хор музикальний, заложив при брацтв Апостольства Молитви бібліотеку з книжок руских вартости коло 1000. Все щиро боронив Русинів і для того много натерпів ся від бразилїйских Поляків. Ріо Кляро є найбільша кольонїя руска по рускій кольонїї в Прудентополїс, бо має 8000 К душ. По смерти о. Нїкона Роздольского баламутить дуже знаний Стеф Петрицкий через свою спружину Івана Зань Русинів в Ріо Кляро. Той Стефан Петрицк то правдива кара Божа — кілько він тут зл наробив — кілько людий попсув — годі в повісти. V. кольонїю Ріо Кляро цїлком знищ А висланник єго Іван Занько голосить всю по Ріо Кляро, що тілько православні сьвящ ники з північної Америки то правдиві от духовні, бо они бороду носять, як Ісус Хр стос. (Стефан Петрицкий носить бороду то може сам хоче стати таким попом!). много недосьвідних людий позискує для св ложної науки. Говорять, що Іван Занько п сав вже до північної Америки, щоб спровад ти »батюшку«. Ще того не стало у нас. Д сьвідчає нас Бог. Тепер треба би єще доко че нових сил до праці. Я надіяв ся, що тепе піде праця наперед, бо нових двох сьвящен ків о. Сїмків і о. Титла ЧСВВ. прибуде, а т ненадійно оден руский сьвященик вмирає. знаю, що буде з кольонїєю в Ріо Кляро. Еп скоп курітибский домагає ся дуже, щоби (Василияни) обняли сю кольонїю. А тут с нових дасть Бог. Може би яка поміч прийш з Галичини.

Сего року була у нас в Паранї саран і то такими хмарами летїла, що сонця не в дно було. Страти є величезні. На многих к льонїях всьо знищене, особливо близше Ку тиби, прим. в кольонїї Іпіранґа.

Оголошую зміст сего листу в »Руслан й кладу на серце руским сьвященикам до понад 40.000 Русинів в Бразилїї, котрі жду на духовний корм рідний й на привід в жи громадяньскім. Чотирох Василиян не є в зм се зробити, а більше сьвящеників не є в ст ві Василияньска провінция галицка висла Хто би з білого духовеньства нашого хо кілька лїт посьвятити на працю місийну в Бр зилїї, мусїв би на се дістати призволенє нашого Епископа й Митрополита а відтак п розуміти ся з о. Маркилом Шкирпаном в Пр дентополїс, до котрого адресувати належит »Süd America— Brasil—Parana. Colonia P dentopolis. — Illustrissimo Senhor Padre M ciano Szkyrpan, Missionario dos Ruthenos e Prudentopolis«. Найлїпше лист рекомендува (коштує 50 с). Впрочім можу і я служити д кими інформациями. Титко Ревакович у Льв ві ул. Куркова 13. — Прошу другі рускі ґаз ти о повторенє повисшого оголошеня що потреби наших сьвящеників в Бразилїї.

— **Скоро справились.** З Київа доносять, губернатор замкнув на час військового ста новозаложене товариство „Oświata“ взорова на статутах галицкого Tow-a szkoły ludow

— **Цікаві відносини.** Петербурскі часоп доносять, що до Петербурга приїздять час селяни жалувати ся на дідичів, у котрих купували землю в часах розрухів за дешев гроші. Тепер дідичі відбирають їм ту земл хоч селяни мають контракти купна і попл тили часть належитости.

— **Снїги.** З провінциї доносять, що вели маса снїгу, який упав і ще безнастанно пад не ворожить добра хліборобам, бо озими може зовсїм випріти. Снїжні заметїли прич нять ся безперечно до подорожіня споживч артикулів по містах задля спиненя їх дово з сусїдних сїл. На львівскім ринку дало ся вже нинї відчути. У Львові їздив вчера к ний трамвай запряжений в чвірню (заміс одного коня), нинї рух зовсїм станув. Ел ктричний трамвай моцує ся ще з елемента ним живлом, але дальша снїговиця і єго п реможе. З дахів почали каменичники згорта снїг, бо дахам грозить заваленє, тим біль що нинї мете снїгом по Львові неначе степі.

— **Померли** вчера у Львові: Володисл Кшачковский, емер. радник двора і директ

поліциї у Львові, в 71. р. житя і др. Ян Равский, професор математики на львівскім університеті, в 49. р. житя.

— **Переписка Редакциї.** *Ір—ір.* Просимо прислати до Різдвяного числа.

— **Дальший репертуар руского театру в Дрогобичи:**

Ві второк дня 1. січня 1907 „Аноніми“ штука в 3 діях Девалїєра.

— **Репертуар міского театру у Львові.**

В понеділок: »Рік 1907« сцен. перегляд.

Ві второк попол.: »Польский Вифлеєм“ Ридля; вечер: »Тангайзер«.

Телеґрами

з дня 31. грудня 1906.

Відень. Долїшно-австрийский сойм приняв закон про примус голосованя в другім і третім читаню.

Будапешт. Делеґацийні обіди будуть в королївскім замку в Буді дня 4. і 6. січня.

Одеса. В машиновім відділї корабля »Аідакс« вибухла бомба і ранила кілька осіб.

Маґдебурґ. Magdeb. Ztg. доносить, що в січни поїде австро-угор. мінїстер заграничних справ бар. Еренталь до Риму, аби побачити ся з італійским мінїстром заграничних справ Тітонїм.

М. Л. Кропивницкий.

(З приводу 35-лїтнього ювілею его артистичної, лїтературної та громадскої діяльности).

В сїм роцї припадає трицятьпять-лїтний ювілей артистичної діяльности славетного україньского артиста і письменника Марка Лукича Кропивницкого.

Кропивницкий народив ся 25. цьвітня 1841. року в селї Жеванівцї, єлисаветского повіту, у Херсонщині. Вчив ся він спершу у г. Бобринцї в повітовій школї, а потім слухав лекций в київскому унїверситетї на юридичному факультетї. Батькови Кропивницкого дуже хотїло ся, щоби син був чиновником, і він примусив Марка Лукича кинути науку і шукати урядової служби. Але артистична душа молодого Кропивницкого не могла мирити ся з канцелярскою нудною роботою. Він дуже часто міняв посади: служив в повітовому судї, в поліциї, в сирітскім судї, в городскій ратуші і в той же час споружував театральні вистави і сам виступав на сценї в аматорских україньских спектаклях. Сцена нарештї так захонила Кропивницкого, що він порішив проміняти »печене й варене« — спокійне більш менш забезпечене житє чиновника на непевну, бурхливу, багату на всякі нещасливі пригоди, хистку долю україньского актора. Прослуживши девять років на державній службі, Кропивницкий подав ся в одставку. переїхав до Одеси, де й дебютував у народнім театрі ґрафів Маркових і Чернишова — в ролї Стецька (»Сватання на Ганчарівцї«) 13. листопада 1881. року. Дебют був такий добрий, що Кропивницкого тут же в театрі після спектаклю умовили підписати контракт по 175 карб. на місяць.

Україньский театр за тих часів ледве животїв. Специяльно україньских труп тодї не було. Штук театральних було дуже мало, актори здебільшого зовсїм не вміли балакати україньскою мовою і до україньского репертуару ставили ся насьмішкувато.

Зваживши все се, можна зрозуміти, скільки Кропивницкому треба було мати любови до рідного театру і зважливости, щоб присьвятити себе при таких обставинах україньскій сценї.

Прослуживши в Одесї коло трьох років, Кропивницкий перебрав ся до Харкова. Сей город мав більше україньского елементу, ніж Одеса, і Кропивницкий мав тут великий успіх. Театральні рецензенти радили єму покинути україньску сцену та йти на більший простір — на московску сцену. Але не туди тягнуло Марка Лукича. У Харкові уперше виставив він свою драму: »Дай серцю волю, заведе у неволю«.

На лїто 1875. року запрошено Кропивницкого на гостинні виступи до Львова в трупу Т. Романовички. Дуже неприємне вражінє зробили галицкі актори на М. Л. Кропивницкого. Репертуар галицких труп того часу складав ся переважно із невдатних перекладів з польской на україньску мову. Деякі актори цїлі монольоґи промовляли польскою мовою. Щиро україньска мова Кропивницкого здавалась галицким акторам московскою. Не мало єму довело ся тут зазнати всяких неприємностий. На зимовий сезон Кропивницкий повернув в Росию і грав у Єлисаветї, де найбільшу участи в спектаклях брала семя Тобилевичів. На лїто 1876. року Кропивницкого запрошено за режісера до Катеринослава і тут то україньских акторів стрітило тяжке горе: заборонено було україньскі спектаклї.

Нужда примусила Кропивницкого грати в російских штуках. За пять років переграв він до 500 найріжноманїтнїйших ріль — від ґубернатора, в »Птичкахъ пѣвчихъ«, до Отельля.

Здавало ся, що нелюдским указом 1876. року україньский театр засужено було на смерть. На ніякими суворими наказами не можна знищити того, що висовує на сьвіт само житє. Не вмер і україньский театр і в значній мірі відродженю его допоміг М. Л. Кропивницкий.

З города Кременчуга року 1881-го по намові Кропивницкого артисти російскої трупи Ашкаренка подали телеґраму до тодїшного мінїстра внутрішних справ Лорис-Мелїкова, просячи его дозволити їм виставляти україньскі спектаклї.

Одержавши дозвіл на україньскі вистави, Кропивницкий у Харкові набрав свою трупу. Се була перша на Україні україньска трупа. Обїздивши з нею чимало городів по Україні, Кропивницкий здобув собі великої слави і звернув на україньский театр увагу всього громадяньства. Ще більше зацїкавилось громадяньство україньским театром після того, як 1883. року на кошти М. П. Старицкого заснувала ся велика україньска трупа під орудою М. Л. Кропивницкого. В трупі взяли участь найкрасші сили україньского театру і під режісериєю Кропивницкого они були найкрасшою практичною театральною школою для молодших україньских акторів. Ся велика трупа років через два розбила ся на кілька дрібних труп. На чолї одної з них став Кропивницкий. З початку 1900-х років найвидатнїйші наші актори знов були обєднали ся в одну трупу на чолї з Кропивницким. Але згода не протягла ся й двох сезонів. Після того Марко Лукич то збирав свою трупу то виступав гостинно по иньмих (напр. Волика). Тепер він він поселив ся у Харківщині в своєму хуторі »Затишку«.

(Конець буде).

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрация і каварня — ріг ул. Сикстуской і Костюшка у Львові).

Приїхали дня 29. і 30. грудня: о. Д. Бородакевич з жінкою з Ракова, о. Ем. Погорецкий з Ярослава, Мария Королик з Устя зеленого, Т. Чайковский з Комарна, А. Угрин з Гвіздця, Н. Саламон з Комарників, Д. Ганущак з жінкою з Перегиньска, Т. Дурбак з Божикова, Юл. Бачиньский зі Львова, А. Полинка з Ольхівця, В. Винницкий зі Львова, д.р Гр. Гарматїй з Маняви.

— **Скарбник львівского „Сокола“** має на продаж білети до фризиєра по низьких цїнах Провізия з білетів призначена на дохід „Сокола“.

Рух зелїзничих поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-европейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан	**12·20***, 6·10, **1·40** 5·45, 9·05*
„ Кракова	**2·31***, 5·50*, 8·45, **1·30**, 5·25, **8 40** 9·30*
„ Підволочиск	7·20, 11·45, **2·20**, 5·50, 10·30*
„ Лавочного	7·29, 11·50, 10·50*
„ Рави рускої	7·50, 4·50
„ Станиславова	8·05
„ Самбора	8·15, 1·50, 9·20*
„ Яворова	8·18, 4·37
„ Коломиї	10·05
„ Ряшева	10·35

На Підзамче.

„ Підволочиск	7·05, 11·30, **2·08**, 5·35, 10·16*

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова	**12·45***, 1·—*, **2·45**, 6·35* 10·05*
„ Іцкан	**2·51***, 6·15, 9·20, **2·40**, 10.40*
„ Підволочиск	6·20, 10·55, **2·21**, 6·15*, 9·50*
„ Яворова	6·55, 6·—*
„ Лавочного	7·30, 2·30 6·25*
„ Самбора	8·55, 4·15, 10·51
„ Станиславова	9·10*
„ Белзця	10·45
„ Ряшева	4·05
„ Коломиї	3·30
„ Рави рускої	7·25*, 11·35*
„ Стрия	11·10*

З Підзамча:

„ Підволочиск	6·32, 11·07, **2·32**, 6·27*, 10·02*.

Примітка. Поїзди поспішні друковані є черенками товстими; поїзди нічні є назначені зьвіздкою. Пора нічна числить ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 мінут рано.

Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ілюстровані провідники розклади їзди ітд. можна набувати через цїлий день в міскім бюрі ц. к. державних зелїзниць, пасаж Гавмана ч. 9.

Видає і відповідає за редакцию: **Лев Лопатиньский.**

З друкарнї В. А. Шийковского.